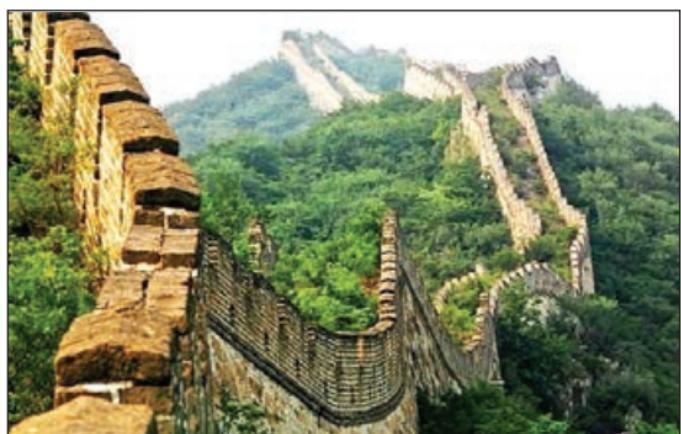

2200 illik möhtəşəmlik

Böyük Cin səddi insan əli ilə tikilmiş ən nadir və qeyri-adi abidələrdən, dünyanın ən böyük möcüzələrindən biridir.

Cinin şərqindən qərbinədək 4450 kilometrlik bir məsafədə uzanan Böyük Cin səddinin tamaşasına dünyanın müxtəlif ölkələrindən milyonlarla turist gəlir. Üç min ildir ki, Cinin simvoluna çevrilən Böyük Cin səddi Sin Şi Xuandinin hakimiyyəti dövründə - e.ə. 214-cü ildə inşa olunmaga başlayıb. Onun tikintisi 10 ilə qədər davam edib. Sonralar bu müdafiə xəttinin tikintisi yüz illərlə davam etdirilib.

İmperatorun Cin səddinin tikilməsinə dair qərar verməsinin səbəbi hun tayfalarının hücumları ilə əlaqədar olub. Cindən şimalda yaşayan hun tayfaları buraya tez-tez hücum edirdilər. Sin Şi Xuandi də bu hücumların qarşısını almaq üçün sədd tikdirməyə başlayıb. Səddin üstü ilə 5-6 süvari yanaşı hərəkət edə bilərdi.

İmperatorun istəyi bu idi ki, onun tikdirdiyi nəhəng daş divarı heç bir qüvvə yixa bilməsin, bu səddi aşmaq qeyri-mümkün olsun.

Cinlilərin Vanlı Çançen adlandırdıqları bu sədd Sarı dənizin Lyodon körfəzinin sahilərindən başlayıb. Cinin şimal sərhədləri boyunca uzanan və Qobi səhralarından keçən səddin ümumi uzunluğu 4250 kilometrən artıqdır.

Cin səddinin tarixi əhəmiyyəti həm də ondan ibarət idi ki, o, dağıniq və tayfa halında yaşayan Cin xalqının milli birliyinin əsasını qoyub. Bu dağıniq tayfalar əl-ələ verərək dünyanın ən uzun və nəhəng daş divarını tikiblər.

Səddin tikintisi ayrı-ayrı hissələrə bölünmüdü və hər hissəni vahid plan əsasında bir tayfanın, qəbilənin üzvləri tikirdi. İmperator Sin Şi Xuandi tikintiyə ümumi rəhbərliyi qoşun böyüyü Men-Tyana tapşırmışdı. Men-Tyan isə tikintini vaxtrında, yəni on il müddətinə tikib başa çatdırmaq üçün 350 min əsgəri və yüz minlərlə mülki adamı bu işə cəlb etmişdi. Mülki adamların arasında şəhərli ustalar, əkinçi kəndlilər və on minlərlə həbsxana məhkumları vardı. Səddin birinci hissəsinin uzunluğu 2450 kilometr olmalı idi. Uca dağlarından, dərin dərələrdən, susuz səhralardan keçən bu tikinti çox çətin şəraitdə aparılıb. Tikintiyə inşaat materialları əllə daşınib, buna yüz minlərlə insan əməyi sərf edilib.

Sonuncu hesablamalar əsasında Cin səddinin uzunluğunun 21 min 196 kilometr olduğu müəyyənləşib.

Alimlər Böyük Cin səddinin cənub-şərqində, Koreya Xalq Respublikası ilə qonşuluqda olan Qırın vilayətindəki hissəni də aşkar ediblər.